

Büyük Spor Organizasyonlarındaki Güvenlik Uygulamalarının Güvenirliği: İstanbul Maratonu Örneği*

Ahmet Ayhan KUŞ¹, Turgay BİÇER²

ÖZET

Amaç: Çalışmanın amacı Sporda güvenlik; İstanbul Maratonunda OHAL öncesi ve OHAL dönemi özel ve kamu güvenlik birimleri tarafından alınan güvenlik önlemlerinin katılımcı yaklaşımı açısından analiz edilmesini esas almaktadır.

Yöntem: Spor organizasyonlarındaki güvenlik önlemlerini araştırmayı amaçlayan bu makale, organizasyonlarda görev alan 1314 güvenlik çalışanları katılmıştır. Katılımcıların 725 erkek 586 kadın görevli ve gönüllülerdir. Araştırma nicel araştırma metodolojisi içinde yer alan genel tarama modellerinden betimsel tarama modelinde gerçekleştirilmiştir. Çalışmada, sporda güvenlik anketi kullanılmıştır. Anket verilerine frekans, yüzde tablosu, bağımsız gruplar için t-testi uygulanmıştır.

Bulgular ve Sonuç: Araştırma sonucunda erkek ve kadın katılımcılar arasında farklılık olmadığı belirlenmiştir. Ancak, katılımcılar arasında evli ve bekar olanlar arasında manidar farklılığın olduğu belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Spor, Maraton, İstanbul Maratonu, Güvenlik, Güvenlik Sistemleri

ABSTRACT

Reliability of Security Practices in Major Sports Organizations: Case of Istanbul Marathon

Purpose: The aim of this study is safety in sports; It is based on the analysis of the security measures taken by private and public security units before and during the State of Emergency in the Istanbul Marathon in terms of a participatory approach.

Method: This article, which aims to investigate the security measures in sports organizations, participated in 1314 security personnel working in the organizations. The participants are 725 men and 586 women officers and volunteers. The research was carried out in the descriptive survey model, one of the general survey models included in the quantitative research methodology. In the study, a safety questionnaire in sports was used. Frequency, percentage table, t-test for independent groups were applied to the survey data.

Results and Conclusion: As a result of the research, it was determined that there was no difference between male and female participants. However, it was determined that there was a significant difference between the married and single participants.

Keywords: Sports, Marathon, Istanbul Marathon, Security, Security

*Bu çalışma, Prof. Dr. Turgay BİÇER danışmanlığında, Ahmet Ayhan KUŞ tarafından sunulmuş olan "Büyük spor organizasyonlarında kullanılan güvenlik sistemleri: İstanbul maratonu örneği" başlıklı yüksek lisans tez çalışmasından özetlenerek hazırlanmıştır.

¹Marmara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Mezunlu, ORCID: 0000-0003-4116-0687, ayhan789@gmail.com

²Gedik Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, ORCID: 0000-0002-0343-5101, turgay.bicer@gedik.edu.tr

GİRİŞ

İnsanın hayatı boyunca insana verilen en büyük ve ergonomik kazanımlardan biri spor ve egzersizdir. Spor, insanı fiziksel, ruhsal, duygusal ve sosyal gibi birçok açıdan ileriye götüren kültürel bir olgudur. Sporun aynı zamanda toplumsal açıdan da faydaları sayılacak birçok olumlu etkisi vardır (Biçer, 2016). Spor olgusu, sportif olayların düzenlenmesi beraberinde güvenlik olgusunu da ortaya çıkarmıştır.

İnsanoğlunun ilk yaratılışından günümüze kadar olan süre boyunca, ihtiyaçlardan biri olan güvenlik, insanlara dışarıdan ve içeriden zarar verecek her türlü tehlike ve risk faktörlerine karşı gerekli önlemleri almalarına olanak sağlar. Bireylerin kendilerini güvende hissetmesi sadece bedensel olarak değil, ruhsal açıdan da kendilerini güvende hissetmesi önemlidir. Birey zihinsel olarak kendisini güvende hissetmediği takdirde alınan tedbir ve önlemlerin hiçbir önemi olmamaktadır (Bahar, 2019). Güvenlik bireylerin ve toplumların hayatlarında herhangi bir aksaklık olmadan ve olumsuz davranışlara maruz kalmasını engelleyerek, rahat bir şekilde hayatlarını sürdürebilmeleri durumudur (TDK, 1992).

Kamu hizmetlerinin görev alanlarından birinci önceliği olan güvenlik, devletin çatısı altında yaşayan bütün vatandaşların her türlü tehlike ve riske karşı korunması, bireylerin ve toplumların, öncelikli ve vazgeçilmez hakkı ve hürriyetinin herhangi bir kısıtlama altında olmadan, hür bir şekilde yaşayabileceği bir ortam oluşturmak ve refah içinde yaşamalarına engel olabilecek durumların oluşmasını engellemek, engellenemediği takdirde ise kanunda geçen gerekli cezai işlemlerin uygulanarak, olumsuz davranışların ve düşüncelerin ortadan kaldırılmasıdır (Aydın, 2002).

Kamu hizmetleri içerisinde önemli bir yere sahip olan güvenlik hizmeti yerine getirildiği takdirde diğer hizmetlerin yerine getirilmesi daha kolay olur. Sosyal ekonomik ve sağlık gibi hizmetler güvenlik hizmetleri sonrasında yerine getirirler. Güvenlikle alakalı herhangi bir sorun çıktığında diğer hizmet alanlarının yerine getirilmesi ve aktif olarak istemesi daha zor olacaktır. Bu yüzden bütün hizmet alanlarının faal olarak çalışabilmesi için öncelikle kişilerin kendilerini güvende hissetmeleri gerekmektedir (Aydın, 1996).

Ülkeler, büyük ölçekli spor organizasyonlarına ev sahipliği yapabilmek için altyapı, tesisleşme, reklam açısından büyük yatırımlar yapmak zorundadırlar. Günümüzde uluslararası bir spor organizasyonuna ev sahipliği yapan ülke, ekonomik açıdan gelir elde etmekte ve prestij kazanmaktadırlar (Öncel, 2018).

Spor yöneticilerinin, yönetim ve organizasyonun hedefleri arasında sportif müsabakaları planlama, koordinasyonu sağlama, kontrol etme ve oluşabilecek problemlerin çözme gibi hedefleri yer almaktadır. Spor yöneticilerinin bu hedefleri doğru bir şekilde planlayıp, analiz etmesi önemlidir. Bu bağlamla sportif organizasyonlar esnasında tesislerin gözden geçirilmesi, mevcut imkân ve özelliklerin saptanması önemlidir (Breuer, 2011). Literatür incelendiğinde güvenlik uygulamaları ile ilgili çalışmaların (Taştan, 2014; Kayacan, 2019; Taştan ve ark., 2016) yer aldığı görülmektedir.

Sportif olaylarda, spor organizasyonlarında karşılaşılabilecek şiddet ve olayları spora, sporcuya, taraftara, seyirciye ve spor kulübüne maddi ve manevi açıdan zarar vermektedir. Bu zararların önlenmesi için yasa koyucular tarafından önlemler alınması gerekmektedir. Ayrıca spor organizasyonu esnasında görev alacak kolluk kuvveti mensuplarının da spor güvenliği alanında eğitilmiş olmaları, yaşanacak olumsuz olayları en az seviyeye indirecektir. Bu düşüncelere istinaden çalışmanın amacı, büyük spor organizasyonlarında kullanılan güvenlik sistemlerinin, İstanbul maratonu açısından incelenmesidir.

YÖNTEM

Evren ve Örneklem

Çalışmanın evreni, İstanbul maratonuna katılan ve gönüllü olarak güvenlik biriminde görev alan 1400 Spor İstanbul çalışanı, farklı üniversitelerde kayıtlı olan 600 öğrenci ile İstanbul Emniyet Müdürlüğünde görevli 200 kolluk kuvvet personeli oluşmaktadır. Bu kişilerle yüz yüze olarak anket uygulanmıştır. Çalışmanın örneklemini ise bu kapsamda çalışmaya katılım gösteren 1314 kişi oluşturmuştur.

Araştırma Veri Toplama Aracı, Verilerin Toplanması ve Analizi

Araştırmada veri toplamak üzere Taştan (2014) tarafından hazırlanan Sporda Güvenlik Anketi kullanılmıştır. Anket demografik yapı, olgusal durum ve tutum yapısı ile ilgili kapalı uçlu sorulardan oluşmakta olup 0.88 geçerliliğine sahiptir. Hazırlanan anket iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde maratona katılan görevlilerin kişisel bilgi soruları, ikinci bölümde ise maratona katılan görevlilerin maraton güvenliğinin analizi ve görev alan kamu ve özel güvenlik birimlerinin güvenlik tedbirlerinin yeterliliği ilgili değerlendirme maddeleri yer almaktadır. Anketin ikinci bölümü 20 maddeden oluşmaktadır. Ölçekte yeralan her madde Kesinlikle Katılıyorum (1) ile Kesinlikle Katılmıyorum (5) arasında değişen 5'li Likert anket üzerinde cevaplandırılmaktadır.

Verilerin Toplanması

Hazırlanan veri toplama aracı, katılımcıların iş zamanları dışında uygulanmıştır. Veri toplama aracı uygulanmadan önce katılımcılara bilgi verilmiş, çalışmaya katılmak isteyenlerden veri toplanmıştır. Toplanan veriler analiz edilmek üzere SPSS programına aktarılmıştır.

Verilerin Analizi

Çalışma kapsamında toplanan veriler analiz edilmiş ve tablolar halinde sunulmuştur. Bu kapsamda katılımcılara ait demografik bilgiler (cinsiyet, yaş ve medeni durum) sunulmuş ve bağımsız gruplar için t testi uygulanmıştır.

BULGULAR

Tablo 1. Katılımcılara ait demografik değişkenler

Değişkenler	Kategori	N	%
Cinsiyet	Erkek	725	55,2
	Kadın	589	44,8
Medeni durum	Bekar	613	46,7
	Evli	701	53,3
Yaş	18-25 yaş	444	33,8
	26-33 yaş	254	19,3
	34-41 yaş	366	27,9
	42-49 yaş	195	14,8
	50 yaş ve üzeri	55	4,2

Mevcut çalışmaya 725'i erkek, 589'u kadın olmak üzere toplam 1314 kişi katılım sağlamıştır. Bu katılımcılardan 613'ü bekar, 701'i kadındır. Bu kişilerin 444'ü 18-25 yaş aralığında, 254'ü 26-33 yaş aralığında, 366'sı 34-41 yaş aralığında, 195'i 42-49 yaş aralığında, 55'i ise 50 yaş ve üzeri kategoride yer almaktadır.

Tablo 2. Cinsiyet değişkeni t testi sonucu

Cinsiyet	n	Ort.	Ss.	t	p
Erkek	725	2,30	,040	-1,377	,169
Kadın	584	2,38	,043		

Cinsiyet değişkeni sonucuna göre çalışmaya katılım sağlayan erkek ve kadın katılımcılar arasında istatistiksel olarak herhangi bir manidar farklılık tespit edilememiştir ($p>0.05$).

Tablo 3. Medeni Durum Değişkeni t testi sonucu

Medeni Durum	n	Ort.	Ss.	t	P	Sonuç
Bekar	613	2,15	,043	2,507	,012*	Anlamlı
Evli	701	2,00	,040			

* $p<0.05$

Tablo 3, katılımcıların medeni durum değişkeni sonucunu göstermektedir. Bu sonuca göre çalışmaya katılım sağlayan bekar ve evli katılımcılar arasında istatistiksel olarak manidar farklılık tespit edilmiştir ($p<0.05$).

TARTIşMA ve SONUÇ

Çalışmaya katılım sağlayan erkek ve kadın katılımcıların toplam sayısının örneklem grubu açısından yeterli olduğu söylenebilir. Mevcut çalışmaya katılan görevlilerin maratonda polisin olmasının sağladığı güven ile ilgili görüşleri medeni durum değişkeni ile karşılaştırıldığında farkın anlamlı olduğu görülmüştür. Bekar ve evli görevliler arasında polisin sağladığı güven açısından görüşleri istatistiksel olarak farklıdır. Farklılığın oluşmasında evli ve bekar katılımcıların farklı bakış açılarına sahip olmaları, farklı yaşam tarzına sahip olmaları etkili olmuştur demek doğrudur. Literatür incelendiğinde Taştan (2014) tarafından yapılan çalışmada medeni durum değişkeni açısından anlamlı farklılık olmadığı belirlenmiştir. Her iki çalışma sonucunun örtüşmediğini söyleyebiliriz.

Araştırmaya katılan görevlilerin maratonda polisin aldığı güvenlikle ilgili görüşleri cinsiyet değişkeni açısından karşılaştırılmıştır. Bu amaçla ortalamalar arasında oluşan farkın anlamlılığını test etmek amacıyla yapılan analiz sonucunda farkın anlamlı olmadığı görülmüştür ($p>0.05$). Bir başka deyişle kadın ve erkeklerin maratonda polisin aldığı güvenlik önlemleri ile ilgili görüşleri arasında istatistiksel olarak bir fark yoktur. Literatür incelendiğinde Taştan (2014) tarafından yapılan çalışmanın cinsiyet değişkeni açısından anlamlı farklılık olmadığı belirlenmiştir. Her iki sonucun benzerlik gösterdiğini söyleyebiliriz.

Araştırmaya katılanların medeni durumu açısından bakıldığında güvenlik algısı farklılaşmamaktadır. Araştırmaya katılanların 613'ü Bekâr; 701'i Evlidir. Analiz sonucunda farkın anlamlı olmadığı görülmüştür. Evli ve bekârların maratonlarda güvenlik ile ilgili

görüşleri arasında istatistiksel olarak fark yoktur. İki ayrı cinsiyetin görüşleri örtüşmektedir. Literatür incelendiğinde bir çalışmada, araştırmaya katılanların %90,6'sının erkek ve %73,4'ünün evli olduğu belirlenmiştir (Taştan, 2009).

KAYNAKLAR

- Aydın, A.H. (1996). Polis Meslek Hukuku. İstanbul: Doğu Matbaacılık.
- Aydın, A.H. (2002). Özel Güvenlik Teşkilatı. Polis Bilimleri Dergisi, 4(1), 124.
- Bahar, H. (2019). Spor Organizasyonlarında Görev Alan Güvenlik Güçlerinin Stres Yönetimi. Yüksek Lisans Tezi, Gaziantep Üniversitesi. Gaziantep.
- Biçer, T. (2016). Sporda Yetenek Mi? Karakter Mi? 1. Basım, İstanbul: Beyaz Yayınları.
- Breuer, C. (2011). Spor Kuruluşlarında stratejik yönetim. (Editör: Müslüm Bakır), Spor Yönetimi, İstanbul: Beta Yayıncılık Dağıtım.
- Kayacan, F. (2019). Futbol maçlarında alınan güvenlik önlemlerinin taraftar gözüyle değerlendirilmesi. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi. İstanbul.
- Öncel, A. (2018). Uluslararası Spor Organizasyonlarının Sosyo Ekonomik Etkileri: 2012 Londra Olimpiyatları. Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Elektronik Dergisi, 9(22), 357-375.
- Taştan, H.Ş. (2014). Sporda Güvenlik; Stadyumlarda Özel ve Kamu Güvenlik Birimleri Tarafından Alınan Saha İçi ve Dışı Güvenlik Önlemlerinin Seyirci Yaklaşımı Açısından Analiz Edilmesi. Yüksek Lisans tezi, İstanbul Üniversitesi. İstanbul.
- Taştan, H.Ş., Banu, H., Yancı, A. (2016). Stadyumlarda Alınan Güvenlik Önlemlerine İlişkin Seyirci Algıları Ölçeği: Bir Ölçek Geliştirme Çalışması. Niğde Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 10(3), 386-394.
- Taştan, Ş. (2009). Futbol Taraftarlığı ve Şiddet Olgusu Farklı Taraftar Gruplarında Şiddet Eğilimleri Üzerine Karşılaştırılmalı Sosyolojik Bir Araştırma. Yüksek Lisans Tezi, Mersin Üniversitesi. Mersin.
- Türkçe Sözlük. (1992). Türk Dil Kurumu, C:1, 588.